

PROĆ SIĘ (13) *vb impf*

si (11), się (2).

porz-, por-, prół-.

inf próć się (2). ◇ *praes 3 sg* porze się (9). ◇ *3 pl* porą się (1). ◇ [*praet 3 sg n* próło się.] ◇ *fut 3 sg* f będzie się próła (1). ◇ [*con 3 sg n* by się próło. ◇ *impers praet* proło się.]

Sł stp, Cn brak, Linde XVII – XVIII w. s.v. próć.

1. *Rozdzierać się, rozpadać się na części w miejscu zszycia; przen [w tym: bezpodmiotowo (6); po czym (8)] (11)* : Gdyż náłz rozum potrzebá cnotą fáłtrzygowác/ [...] Bo kiedy sie pocźnie próć/ bys gi drátwą słyzywał/ Iuz táki po fwey woli zówždy będzie pływá. *RejWiz* 89.

a) *Powodzić się, dziać się (10)* :

α) *Dobrze [w tym: komu (3)] (7)* :

[*W porównaniu*: czego gdyby dowiedli, wszytkoby po myśli Proło sie im, by po szwie *Apolog* 75.]

Przysłowie: Niektorym [...] na tem świecie/ wśyftko się poźfzu porze/ wśyftko wedle myfli idzie *MurzHist* Q4v; Owa fład ią poczniemy nie po fźwu sie porze/ Ano sie we łbie kręci áno zewfząd gorze. *RejWiz* 12v, 56v, 169v, 185; *Duras fratris partes praedicas, [...]* Przciefśfzym to ná brátá/ álbo/ yáko baczę że sie bratu nie po fźwu porze. *Mącz* 98a; y nie będzie sie rzecz po fźwie próła. *SarnStat* *6; [*Apolog* 75; wśákże po długich tągach/ gdy Moskwa widziála że sie im nie po fźwie proło/ do zgody tym fpołobem przyftapili. *BielKron* 1597 787]. [*Ogólem* 7 r.]

Frazy: »po myśli się [komu] porze« (1): Po czemu gdzye fwiát baczą/ tám sie vdál káždy/ Bo mu sie tám po myfli poźfzu porze zówždy. *RejWiz* 169v; [*Apolog* 75].

[»porze się po [czyjej] woli«: Wfzyfscy ci [tj. *Saul, Herod*] gniewáli sie ze złego fwego áffektu/ ize sie nie proło po ich woli/ ále im od ich złego przedfiewzięcia przekażono. *GrzegŻarnPos* 1582 548v.]

β) *Źle (3)* :

W porównaniu (1): A iáko zebráczy páfzcz ták sie wśyftko porze/ A iáko márne plewy wśyftko sie rozleci *RejZwierc* 270.

Przysłowie: Ano sie iuz po dyable wśyftko domá porze. *RejZwierc* 246.

Fraza: »źle się porze« (1): A cóżci Pan będzie krzyw/ łameś krzyw nieboże/ Ześ sie vdál ná lewo tám gdzye sie źle porze. *RejWiz* 134v. [*Cf również Przysłowie w α*.]

2. *Psuć się, niweczyć się [przez co] (1)* : Ktore pożytki ponieważ fye przes cudzołóstwo porą/ á wiele złego s cudzołóstwá płynie/ Przetho Pan Bog [...] cudzołózniki y cudzołóznice śmiercią kárác rofkazał *GroicPorz* kk3v.

3. *Walczyć białą bronią [czym] (1)* : A mnie pátrząc y ferce/ y członki mdleią: Ze iuz áni womácmie próć fie brzytwámi/ Ani pomysle fźáchów grác z Sibyllámi. *KochFr* 129.

Synonimy: 2. niszczyć, psować się.

Formacje współrdzenne cf PROĆ.